

Anbefalinger fra andre relevante aktører

Torsdag 1 mars arrangerte vi et rundebord på Fafo, der 18 representanter fra ulike organisasjoner, departementer, etater, ombud og fagmiljø fikk mulighet til å kommentere på rapporten og anbefalingene som presenteres i denne. Vi fikk en rekke innsiktsfulle og gode tilbakemeldinger, som vi tok med oss inn i den endelige revisjonen av rapporten. Vi har også gitt disse aktørene mulighet til å presentere sine egne kommentarer og anbefalinger til hvordan omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere på mottak utformes i dag. 6 ulike aktører har sendt oss sine anbefalinger, som er lagt inn i dette dokumentet:

- Redd Barna
- Bufetat
- NOAS
- SOS Barnebyer
- RVTS
- Barneombudet
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Redd Barnas anbefalinger – bedre omsorg for enslige mindreårige på mottak

Norske myndigheter må sikre et likeverdig omsorgstilbud til enslige mindreårige over 15 år

Redd Barna mener at nåværende praksis er i konflikt med FNs barnekonvensjon art. 2 om ikke-diskriminering. Dette synet deles av Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, som i sin temarapport "Omsorg for enslige mindreårige asylsøkere" 2016, anbefaler at "Norske myndigheter må gi enslige mindreårige asylsøkere over 15 år et omsorgstilbud som både kvalitativt og rettighetsmessig er likeverdig det tilbudet som gis til enslige mindreårige asylsøkere under 15 år og øvrige barnevernsbarn." FNs barnekomité har gjentatte ganger kritisert Norges behandling av denne gruppen barn, og i 2010 anbefalte komiteen at omsorgsansvaret overføres til barnevernet.

Det må føres uavhengig tilsyn med mottak

Redd Barna mener et godt tilsyn med mottakene er avgjørende for å sikre at barna får det omsorgstilbudet de har krav på. Det bør føres uavhengig tilsyn med mottak for enslige mindreårige. Både i NOU 2011:10, Lidén (2013) og NOU 2017:12 Svikt og Svik anbefales det at tilsynet legges til fylkesmannen slik det også er i barnevernet.

Norske myndigheter må avskaffe ordningen med midlertidig oppholdstillatelser

Midlertidig tillatelser jf. Utlf §8-8 er en belastning og svært skadelig for barna. Konsekvensene av å leve med midlertidighet utfordrer ivaretagelsen av barns rettigheter i tråd med FNs barnekonvensjon.

Barn i asylsøkerfasen må ikke bli flyttet mer enn absolutt nødvendig

Ved planlegging av nedleggelse av asylmottak må det tas særlig hensyn til barna som bor på mottaket, og sikre at de får nødvendig informasjon og ekstra psykosial oppfølging i denne perioden. Det må tas hensyn til barnas egne relasjoner og tilknytninger, som vennskap, skolegang, tiltak og behandling, for å unngå unødvendige brudd og sikre at barnet blir tatt godt imot på det nye stedet.

Mottak må ha flere daglige fellesmåltider

Mottak bør ha flere daglige fellesmåltider for å sikre at ungdommene får i seg næring og har faste holdepunkter.

Det må sikres trygge rammer for barns beskyttelse mot vold og seksuelle overgrep

Alle asylmottak, inkludert ankomstsenter og transittmottak har utarbeidet egne beredskapsplaner for forebygging, avdekking og håndtering av vold og seksuelle overgrep mot barn. Planer og rutiner må være tilgjengelige og godt kjent for alle ansatte.

Bedre og mer tilrettelagt utdanningstilbud

Utdanning er en grunnleggende rettighet og viktig for alle barn – både de som skal bli i Norge og de som har fått avslag. Noen timer med norsk opplæring er ikke tilstrekkelig. Det bør stilles krav til at det tilbys tilpasset undervisning til ungdommer som har fått avslag på sin søknad om beskyttelse, eller som har fått tidsbegrenset opphold og ungdommene må få mulighet til å gå på skole i lokaler i tilknytning til ordinære videregående skoler.

Tett lokalt samarbeid mellom barnevern, helsetjenester, skole, utekontakt og politi

Det er viktig at UDI og mottakene sikrer tett samarbeid med barnevern, helsetjenester, utekontakter og politi. Det er viktig at alle aktørene får god informasjon og kunnskap om situasjonen til enslige mindreårige, hva midlertidig opphold betyr og hvordan det påvirker barna slik at de er rustet til å ivareta denne gruppen barn

Det må foretas en evaluering av representant ordningen

Representantordningen trådte i kraft i 2013, Redd Barna mener det er på tide og nødvendig at det foretas en evaluering. Det er store forskjeller på hvilken oppfølging enslige mindreårige får av sin representant. Noen ungdom forteller at de aldri har møtt representanten sin og at de ikke forstår representantens rolle.

Torsdag 8. mars 2018

Forsvarlig omsorg for enslige mindreårige på mottak.

Bufetat, region øst har følgende kommentarer til rapporten

«Et trygt sted og vente – Omsorgspraksiser i asylmottak for enslige mindreårige»

I rapporten fremkommer det mange konkrete og gode faglige anbefalinger, som kan bidra til mer likhet på mottakene. Rapporten viser at mange mottak jobber kvalitativt godt og strekker seg langt innenfor gitte rammer. Det kommer tydelig fram at det er store ulikheter i det kvalitative arbeidet på de ulike mottakene selv om rammebetingelsene er relativt like.

Mat og ernæring som en grunnleggende og viktig del av omsorgen: I rapporten kommer betydningen av mat og ernæring tydelig frem og de foreslåtte anbefalingene støttes. Ytterligere anbefalinger kan for eksempel være at UDI i forbindelse med utforming av anbud, i forhandlinger, kontraktsinnngåelser og ved omsorgstilsyn kvalitetssikrer denne delen av omsorgsarbeidet.

Skoletilbudet: Bufetat støtter anbefalingen om et tilpasset undervisningsopplegg for de barna som har avslag og da også i den sammenheng sikre en meningsfull fritid og aktiviteter som barna kan nyttiggjøre seg av ved en eventuell retur til hjemlandet. Flere av mottakene har returrådgivere tilgjengelig. Det sies lite om betydningen av denne funksjonen.

Særkontaktens oppgaver: God kartlegging av barna er viktig for å sikre et godt omsorgstilbud i tråd med behov. Det fordrer at de som kartlegger både har gode relasjoner til ungdommene og kompetanse til å utføre kartleggingen. Kartleggingen kan i større grad bli brukt som et verktøy for å få fram barnets stemme og bør brukes som informasjonsutveksling i det daglige arbeidet, og på denne måten sikre at det jobbes mot et felles mål. Kartleggingen kan således brukes i regelmessige samtaler med barna som et verktøy for å hjelpe barna med å se sammenheng mellom fortid, nåtid og framtid.

Opplevd trygghet og forutsigbarhet: Særkontaktordningen kan utnyttes bedre for å sikre trygghet og relasjonsbygging i mottaket. Eksempel på tiltak kan være regelmessige samtaler med særkontakt og tolk. Tiltak der beboerne kan bli tryggere på hverandre og ansatte bør prioriteres. I denne sammenheng er det viktig å påpeke viktigheten av at informasjonen til enhver tid er tilpasset den unges alder, nasjonalitet og modenhet.

Søvn: Bufetat støtter anbefalingene om opplæring i traumebevisst omsorg. UDI bør legge til rette for at alle ansatte i mottak får kurs i traumebevisst omsorg i samarbeid med RVTS. I tillegg til anbefalingene i rapporten anbefaler vi at UDI styrer dette i større grad ved å legge føringer for hvordan mottaket disponerer ansatte og bemanninger med riktig kompetanse på natt og før leggetid. Det er ofte på kvelden og natten at barna er tilgjengelige for å prate og har behov for ekstra trygghet når vonde tanker kommer. En klar struktur med fokus på faste aktiviteter (trening og fysisk aktivitet) på kvelden, ro på huset før leggetid og gode forberedelser opp mot leggetid kan bidra til bedre søvn.

NOAS' anbefalinger – omsorg for enslige mindreårige i asylmottak

1. Advokater i UDIs advokatordning må ha tilstrekkelig barnefaglig kompetanse

UDI må kreve at advokater som oppnevnes til å representere enslige mindreårige asylsøkere må ha gjennomført kurs som gir dem tilstrekkelig barnefaglig kompetanse, herunder vurdering av barns beskyttelsesbehov, barnets beste, hvordan gi informasjon til barn og høring av barn; herunder praktisk gjennomføring av samtaler. Det må også evalueres om advokater heller bør kompenseres for faktisk timebruk, fremfor dagens stykkprisordning.

2. Representantordningen for enslige mindreårige asylsøkere må evalueres

Det må gjennomføres en evaluering av representantordningen for enslige mindreårige asylsøkere på oppdrag fra myndighetene. I en slik evaluering bør også alternative modeller fra andre land redegjøres for og vurderes, for eksempel ordningen som anvendes i Skottland i dag.

3. Tilbud om veiledning etter avslag fra uavhengige aktører til enslige mindreårige asylsøkere

UDI må sikre et forutsigbart og langsiktig veiledningstilbud med saks- og situasjonsavklaring fra uavhengige aktører til alle enslige mindreårige asylsøkere med avslag slik at de er rustet til å ta informerte valg om egen framtid.

4. UDI må tilby et likeverdig omsorgstilbud til enslige mindreårige over 15 år

Nasjonal institusjon for menneskerettigheter fant i 2016 at forskjellsbehandlingen mellom de over og under 15 år når det gjelder omsorgstilbud, er i strid med barnekonvensjonen.

5. UDI må oppspore omsorgspersoner til enslige mindreårige asylsøkere

Oppsporing av omsorgspersoner utgjør en vesentlig del av ethvert forsøk på å finne en varig løsning, og skal ifølge FNs barnekomité igangsettes så snart som mulig etter ankomst.

6. Norske myndigheter må avskaffe ordningen med tidsbegrensede tillatelser

Midlertidighet har medført en svært usikker og krevende situasjon for ungdommene som rammes, og konsekvensene av leve med midlertidighet utfordrer ivaretagelsen av barns rettigheter i tråd med FNs barnekonvensjon.

7. Aldersvurderinger må brukes i tråd med utlendingsloven

Det må foretas nødvendige endringer for å sikre praksis i tråd med tingrettsdommen.¹ Det er særlig viktig at medisinske aldersundersøkelser benyttes i tråd med utlendingsloven, det vil si kun i tilfeller der det etter en konkret, individuell vurdering er grunn til å tvile på oppgitt alder.

¹ 16-195394TVI-OTIR/07, 16-198055TVI-OTIR/07 og 17-010750TVI-OTIR/07.

Forskningsstiftelsen Fafo

Oslo , 13 mars 2018

Innspill til rapporten «Et trygt sted å vente – omsorgspraksiser på asylmottak for enslige mindreårige»

SOS-barnebyer takker for en god og grundig rapport!

For SOS-barnebyer er det å ta vare på barn det viktigste vi kan gjøre. Vi ble startet for snart 70 år siden, i etterkrigstidens Europa, med mål om å ta hånd om barn som hadde mistet foreldrene sine i krig. Målet var at alle barn skulle få vokse opp i et trygt hjem.

Høsten 2015 ga oss som medmennesker – og oss som organisasjon – et nytt oppdrag. Rekordmange barn flyktet alene til Norge. Det var åpenbart for oss at det var behov for å tenke nytt, og vi visste at SOS-barnebyers lange erfaring ville være et godt bidrag inn i dette arbeidet. Vi utviklet derfor prosjektet «våre nye barn» i samarbeid med norske kommuner. Dette for å bidra til at enslige mindreårige flyktninger skulle få god familiebasert omsorg og føle tilhørighet til sitt lokalsamfunn.

Vi ønsker på bakgrunn av dette å komme med noen anbefalinger for hvordan vi mener enslige mindreårige flyktninger bør ivaretas;

Bosetting i familiehjem

Familiehjemmodellen er en bo- og omsorgsløsning for barn og ungdom som har flyktet alene til Norge og som skal bosettes i en kommune. Den sikrer familiebasert omsorg med trygge, stabile omsorgspersoner, og det legges stor vekt på kvalitet og langsiktighet i omsorgen. <https://www.sos-barnebyer.no/vart-arbeid-for-barn-i-norge/familiehjem>

Hurtigbosetting av enslige mindreårige;

Vi vet at lang botid på mottak skaper utrygghet og uforutsigbarhet for ungdommene. SOS-barnebyer anbefaler hurtig bosetting av enslige mindreårige slik at de raskest mulig får en hverdag preget av rutiner og trygge omgivelser. Bosetting kan skje før asylsøknad er ferdig behandlet.

Med vennlig hilsen

Sissel Aarak
Programsjef
SOS-barnebyer Norge

Et trygt hjem for alle barn

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

Anbefalinger – omsorg for enslige mindreårige asylsøkere i statlige mottak v/RVTS Sør

RVTS Sør gjennomførte kompetanseutviklingsprogrammet «Et godt midlertidig hjem», for ansatte (anslagsvis rundt 300) i 13 mottak for enslige mindreårige asylsøkere i løpet av 2017.

Det var i løpet av høsten og vinteren 2016-17 mye uro i mottakene blant annet i form av selvskading/selvmondsproblematikk, vold, uttransporteringer og forsvinninger fra mottakene. Både UDI Sør og RVTS Sør fikk tilbakemeldinger fra ansatte i mottakene om en svært utfordrende arbeidssituasjon. Man så kompetanse i mottakene som viktig for å møte disse utfordringene, og inngikk derfor en samarbeidsavtale der RVTS Sør forpliktet seg til å gjennomføre et kompetanseutviklingsprogram for alle ansatte i samtlige ema-mottak i Region Sør. Programmet ble gjennomført i det enkelte mottak. Alle ansatte var invitert inn, og vi hadde også et samarbeid direkte med ungdommene i flere av mottakene. Våre anbefalinger vil derfor være basert på erfaringer fra dette samarbeidet med mottakene.

Behov for kompetanseutvikling

Rammebetingelser med midlertidig opphold til 18 år, mange flyttinger mellom mottak, uttransporteringer, alderstester med mer, ga store utfordringer for både ansatte og ungdommer i mottakene. Et hovedanliggende for RVTS Sør var å få de ansatte til å rykke nærmere ungdommene i en vanskelig livssituasjon, i stedet for å bli fanget i avmakt og distanse.

Kompetansehevingen hadde en klar verdiforankring i menneske-/barnesyn og formidlet en forståelse for ungdommene basert på traumebevisst omsorg (TBO). Konkret jobbet vi med de tre pilarene i TBO – trygghet, relasjoner og gode sammenhenger, følelsesregulering og opplevelser av mestring. Vi jobbet med verktøy som for eksempel toleransevinduet og den tredelte hjernen, samt en tilnærming hentet fra narrativ praksis der fokus er resiliens, identitet og relasjoner. Vi opplevde en økt bevissthet rundt disse ungdommenes behov i mottak. Viktige tema for diskusjoner var spørsmål knyttet til hvordan man skal respondere på uforståelig atferd, selvskading og regler. Dette erfarte vi var nyttig for ansatte i deres fortolkning av atferdsuttrykk, og denne forståelsen bidro til bedre relasjoner.

Forutsetninger for en vellykket implementering av programmet:

- Klar lederforankring og alle ansatte deltok.
- Prosesser som også inkluderte ungdommene.
- Konkrete og enkle modeller som ansatte kunne bruke i arbeid med ungdommene.
- Fleksibilitet i forhold til behov i det enkelte mottak og oppfølging av prosesser over tid.
- En forståelse som innebar at den enkelte ansatte ble utfordret på verdier og holdninger.

Som Fafo-rapporten 2018:05, *Et trygt sted å vente*, også fremhever, må opplevd trygghet og gode relasjoner være fundamentet i arbeid med ungdommer i mottak. Dette samsvarer med vår formidling av TBO, men dette kan ikke sees isolert fra sammenhengene rundt mottak. Som Fafo nevner inkluderer dette også UDIs ansvarsområde og samarbeidende instanser rundt mottak. I tillegg vil vi påpeke hvilken avgjørende betydning politiske vedtak har for unge menneskers opplevelse av sin livssituasjon i mottak. Et liv på vent med midlertidig opphold til 18 år anbefales ikke!

Kristiansand 06.03.2018

Øyvind Dåsvatn (prosjektleder) og Torunn Fladstad (prosjektmedarbeider)

BARNEOMBUDET

Fafo
Pb 2947 Tøyen
0608 OSLO

v/ Silje Sønsterudbråten

Vår ref:
18/00389-6

Saksbehandler:
Anders Prydz Cameron

Dato:
7. mars 2018

Kommentarer til rapporten "Et trygt sted å vente"

Barneombudet takker for muligheten til å komme med kommentarer til rapporten «Et trygt sted å vente». Innledningsvis vil vi takke FAFO for en grundig rapport som drøfter omsorgstilbudet til enslige mindreårige asylsøkere med utgangspunkt i barns utvikling og behov. Barneombudet mener anbefalingene i rapporten danner et godt utgangspunkt for å videreutvikle og forbedre omsorgen for enslige mindreårige innenfor eksisterende rammer. I dette brevet kommer vi med noen utdypende kommentarer til rapporten og anbefalingene.

1. Forholdet til barnekonvensjonen

Rapporten viser til FNs barnekonvensjons artikkel 20 som omhandler omsorgen for barn fratatt sitt familiemiljø. En rekke andre artikler i barnekonvensjonen er også helt sentrale i temaene som drøftes videre i rapporten, blant annet artikkel 22 som garanterer enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger rett til beskyttelse på lik linje med andre barn som ikke kan bo med familien sin. Rapporten inneholder videre viktige anbefalinger for å implementere de fire grunnleggende prinsippene i barnekonvensjonen: diskrimineringsforbudet (artikkel 2), barnets beste (artikkel 3), retten til liv og utvikling (artikkel 6) og retten til deltakelse (artikkel 12). Spesielt gledelig er det at rapporten så konkret knytter omsorgsbegrepet til barns utvikling (artikkel 6). FNs barnekomite anbefalte i sine avsluttende merknader til Norge i 2010 å «sørge for at disse barna blir nøye fulgt opp mens de er i Norge». I mai 2018 skal komitéen igjen komme med anbefalinger til Norge, og da er det sannsynlig at det kommer en liknende anbefaling. Rapporten vil være et godt verktøy for å implementere disse anbefalingene fra FN.

2. Regulering, tilsyn og klage

Omsorgstilbudet til enslige mindreårige i mottak er i dag først og fremst regulert gjennom rundskriv fra UDI. Det kan være vanskelig å vite nøyaktig hvor detaljerte krav UDI må stille og hvor stor grad av skjønn som kan overlates til mottakene når det gjelder omsorgsarbeidet. Fra andre områder som gjelder barns trygghet, læring, omsorg og samvær med jevnaldrende har vi sett at krav som ikke er målbare eller tydelige nok, kombinert med relativt vide skjønnsmarginer kan medføre at barn og unge ikke får et forsvarlig tilbud, og at det kan være vanskelig eller umulig å klage når tilbudet ikke er godt nok. Dette har for eksempel vært tilfellet i mobbesaker på skoler, der man nettopp for å ivareta barns rettigheter nylig har innført klare forpliktelser for skoler i mobbesaker i opplæringsloven. Klare standarder og tydelig regulering vil også gjøre det lettere å klage og føre tilsyn. Det er vanskelig å si nøyaktig hvor detaljert reguleringen av omsorgsarbeid i mottak bør være, men fraværet av et uavhengig tilsyn, en sektor preget av risiko og konkurranse og det at

Postadresse:
Postboks 8889
Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Karl Johans gt. 7
0154 OSLO

E-post:
post@barneombudet.no
Tlf: 22 99 39 50
Org.nr: 971 527 765

www.barneombudet.no

enslige mindreårige er i en svært sårbar situasjon bør tale for en tydelig regulering av mottakenes forpliktelser. Det taler også for at tilsyns- og klagesystemet styrkes betydelig.

3. Psykisk helsehjelp

Rapporten dokumenterer langt på vei at enkelte enslige mindreårige med behov for psykisk helsehjelp fra BUP, ikke får dette. Dersom dette stemmer, er det verken i tråd med barnekonvensjonen eller nasjonal helselovgivning. Det at sårbare ungdommer ikke får nødvendig helsehjelp de har rett til, er svært bekymringsfullt. Dette er noe som umiddelbart må følges opp av helsemyndighetene.

Vi takker for muligheten til å komme med innspill til rapporten. Vi stiller oss til disposisjon dersom FAFO eller andre ønsker utdypende informasjon om punktene over.

Vennlig hilsen

Camilla Kayed
fagsjef

Anders Prydz Cameron
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Mottakerliste

Fafo, Silje Sønsterudbråten
Fafo, Guri Tyldum

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Forskningsstiftelsen FAFO
Postboks 2947 Tøyen
0608 OSLO

Vergemålsavdelingen

Tordenskiolds gate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.: 2018/437-22 FM-V
Saksbehandler: Aleksander Bentsborg
Direktetelefon: 22003862

Dato: 08.03.2018

Anbefalinger og presiseringer fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus ved vergemålsavdelingen

Enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger er en sårbar gruppe. Vi vil nedenfor fokusere på anbefalinger og kommentarer sett fra Vergemålsavdelingens ansvarsområde og perspektiv.

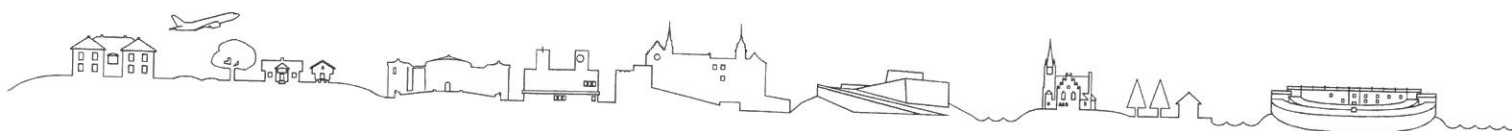
Fylkesmannen i Oslo og Akershus har som regional vergemålsmyndighet ansvar for tildeling av representant, opplæring, veiledning, bistand i enkeltsaker, samt tilsyn med representanter innenfor vårt regionale virkeområde. Vi har i tillegg et nasjonalt ansvar for representantordningen i transittfasen som innebærer et noe videre ansvarsområde for oppnevning i første instans, selv utenfor embetets geografiske grenser, samt løpende dialog med Utlendingsdirektoratet (UDI), Politiets utlendingsenhet (PU) og andre instanser, for å sikre gode retningslinjer og rutiner i første linjen. Vi har også et nasjonalt ansvar for opplæring og bistand av andre embeter på fagområde for representantordningen.

Vi vil gå nærmere gjennom rapporten og se på om denne nødvendiggjør endringer i rutiner for opplæring og tilsyn med representanter.

Anbefalinger til fylkesmannen og Statens sivilrettsforvaltning

Rapporten viser at mange enslige mindreårige asylsøkere ikke har vært i kontakt med sin representant. Funn tilsier videre at både representanter og mottaksansatte tolker innholdet i representantrollen forskjellig, samt at det er store variasjoner i hvordan representanter utøver sitt oppdrag. Vi mener rapporten gir fylkesmannen og Statens sivilrettsforvaltning (SRF) grunn til å se nærmere på innholdet i dagens opplæring og vurdere om det er behov for endringer i denne. Vi nevner for ordensskyld at Fylkesmannen i Oslo og Akershus hvert år har oppfølgingskurs og per i dag er i startfasen hvor vi lager en bredere opplæring for vanskeligere saker, herunder menneskehandel, tvangsekteskap m.m. Kursene vil strømmes og det vil bli gjort opptak. Opplæringen vil tilbys de andre fylkesmannsembetene. Videre gir rapporten et godt fundament til det pågående arbeidet med bedring av Fylkesmannen i Oslo og Akershus bistand- og tilsyn på dette område.

Hver enkelt representant er ansvarlig for å gi relevant kontaktinformasjon til omsorgsansvarlig ved oppnevning. Fylkesmannen vil vurdere en rutine hvor mottak innenfor de enkelte regionale områdene til enhver tid har oppdatert kontaktinformasjon til alle representanter i embete de er tilknyttet.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus gjennomførte et informasjonsprosjekt i 2017 hvor vi kartla behovet for informasjon blant enslige mindreårige asylsøkere om representantordningen, og det ble utarbeidet lettfattelige informasjonsskriv på de vanligste språkene blant asylsøkere i Norge. Informasjonsskrivene er tilgjengelige på våre nettsider, og er sendt mottak, aktører i utlendingsforvaltningen, representantene og andre fylkesmannsembeter. I informasjonsskrivet står det blant annet kontaktinformasjon, informasjon om hva som faller innenfor/utenfor en representants virkeområde, samt informasjon om at en kan kontakte Fylkesmannen dersom en ønsker å bytte representant.

Presiseringer

Godtgjøring for oppdraget som representant og verge

I rapporten står det at representanter kun får dekket kostnader for tre besøk. Representanters rett på godtgjøring og utgiftsdekning reguleres av utlendingsloven § 98 f, og utlendingsforskriften §§ 17-34 og 17-35, samt Rundskriv 1-2014 med tillegg fra SRF. Representanter får som hovedregel godtgjort tre besøk i transittfasen (fra registrering til gjennomført asylintervju), etter faste satser. Det er også faste satser for deltakelse ved registrering, eventuell ankomstsamtale, asylintervju og annet administrativt arbeid, samt reisetid.

Representanter godtgjøres med en fast sats på kr 850,- per måned fra dagen etter gjennomført asylintervju og frem til oppdraget avsluttes. Dersom den mindreårige gis en tillatelse som danner grunnlag for permanent opphold i Norge godtgjøres oppdraget etter vergemålsloven § 30 og vergemålsforskriften § 16. Faste verger med ansvar for økonomiske og personlige forhold tilkjennes en fast sats på kr 10.000,- per år i godtgjøring.

Dersom omfanget av oppdraget tilsier det og de faste satsene ikke gir en rimelig dekning, representanter og faste verger tilkjennes timesgodtgjøring med en sats på kr 400,- per time. Det er en forutsetning at arbeidet som er utført er innenfor tildelt mandat og at arbeidet har vært nødvendig for å utøve oppdraget. Det er ingen øvre grense for dekning av et slikt arbeid. I særlig krevende saker tilkjennes det godtgjøring for et betydelig høyere antall timer enn de faste satsene forutsetter er tilstrekkelig å benytte på et ordinært oppdrag.

Dersom representanter utfører oppgaver som faller inn under mottakets plikt til å yte daglig omsorg eller gjør annet arbeid som er utenfor en representants mandat eller virkeområde, anses dette som frivillig arbeid, og fylkesmannen kan ikke tilkjenne godtgjøring etter gjeldende regelverk.

Bytte av representant

Fylkesmannen i Oslo og Akershus søker så langt det er mulig å legge avgjørende vekt på den mindreåriges ønsker, jf. forvaltningsloven § 17 første ledd. Ved motstridende hensyn er vi forpliktet til å vurdere hva som er den mindreåriges beste opp mot den mindreåriges ønske. Den mindreåriges ønske vil være et tungtveiende moment i alle saker, og blir i et flertall av saker tillagt avgjørende vekt. I enkelte saker kan det være opplysninger som gjør det uforsvarlig av hensyn til den mindreåriges beste å legge avgjørende vekt på barnets mening.

Ved stor geografisk avstand må fylkesmannen i hver enkelt sak vurdere om det er barnets beste å bytte representant, og i vurderingen vil den mindreåriges alder og modenhet være sentrale momenter.

Forkynning av vedtak

Det er den mindreåriges advokat som er ansvarlig for å forkynne vedtaket i beskyttelsessaken, jf. UDIs RS 2010-074, punkt 10, flg. Fylkesmannen mener det ofte vil være hensiktsmessig og nødvendig at representanten deltar ved forkynningen, enten fysisk eller gjennom konferansesamtale. Vi mener likevel det må vurderes konkret av representanten om det er nødvendig med tilstedeværelse. Manglende tilstedeværelse kan tenkes avhjulpet ved et godt samarbeid med advokaten, og en samtale med den mindreårige etter forkynnelsen av vedtaket.

Anbefalinger til UDI og mottak

Vi er enige i FAFOs slutning om at asylmottak bør ha en stor grad av frihet til å foreta nødvendige tilpasninger til det beste for beboerne. Vi understreker likevel viktigheten av UDI jevnlig sørger for at mottakene dekker beboernes grunnleggende omsorgsbehov slik som helse, skole, trygghet på mottaket, fritidsaktiviteter og voksenkontakt, ved tilsyn og rapporteringer. Rundskrivene som inneholder krav til mottakene burde etter vår mening inneholdt mer konkrete og målbare krav, for å sikre at de mindreårige til enhver tid gis et godt og forsvarlig omsorgstilbud.

Vi anbefaler videre at de mindreåriges rettigheter ved opphold på asylmottak skrives ned i informasjonsbrosjyrer, korte filmer og liknende. Disse bør gjøres tilgjengelig med oversettelse eller teksting på de mest aktuelle språkene, og de må være et tillegg til informasjonen og opplæringen som gis i dag.

Mottakene har etter vår mening en plikt til å melde fra til fylkesmannen dersom det er bekymringsverdige forhold knyttet til hvordan en representant følger opp/ikke følger opp vervet, i kraft å ha delegert ansvaret for den mindreåriges omsorg. På samme grunnlag mener vi mottakene er forpliktet til å bistå de mindreårige med å melde fra til fylkesmannen, dersom de ønsker å bytte representant. Dette kan med fordel nedfelles skriftlig i UDIs rundskriv.

Med hilsen

Eldbjørg Sande
avdelingsdirektør

Mona Choon Rasmussen
seniorrådgiver

Aleksander Bentsborg
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

